

PSALTAREN, KYRKANS BÖN*

Det är Kristus som är fullkommandet av det gamla förbundet – han som bär och utskänker Anden, han som är princip och grundval för Guds nya folk. Han uppfyller Gamla testamentets förväntningar och hopp. Det är han som på ett fullkomligt sätt ber Psaltarens psalmer och avslöjar den fulla meningen med deras åkallan och lovsång, den verkliga innebörden av deras bilder och teman. Men Kristus vill inte vara utan sitt folk och sin brud, konungen vill inte vara utan sitt folk och sin stad. Psalmerna är alltså huvudets och kroppens bön, Kristi och kyrkans, hon som är hans fullhet (Ef 1:23). Som Augustinus noterade ger vissa verser uttryck mera för Kristus och andra bör hellre förstås som kyrkans röst.

Det betyder att alla psalmer har med kyrkan att göra och ger uttryck för hennes bön – bönen av en som inte äger eller vill äga någon existens utanför sin Herre. I ett mindre generellt perspektiv är emellertid många av psalmernas ord inte bara kyrkans bön, utan bön för kyrkan och om henne. Det är inte genom något intellektuellt trolleri som den kristne i sin tro och bön ser kyrkan i sådana psaltartermen som ”tempelskaran”, Guds ”boning” (hans hus, hans tält), Guds ”stad” (Jerusalem, Sion), Guds folk, brud och så vidare. Han gör det därför att det nya förbundet fångar upp det gamla för att fullkomna det. Att läsa psalmerna i den kristna förståelsen är att gå över från profetian till dess fullkomnande, men utan att för den skull glömma att fullkommandet också är förknippat med alltings återupprättelse vid Kristi uppenbarelse i härlighet. De bibliska teman som vi nyss beskrev som bilder av Kristi kyrka för oss kan alltså också – rentav mera – stå för det slutliga återsamlandet i

* De citerade psaltartexterna uppvisar här och var skillnader från gängse svenska bibelöversättningar. Författaren har använt Gelinots franska översättning (Bible de Jérusalem) anpassad till liturgiskt bruk och för översättningen har Bibel 2000 och Folkbibeln använts, med anpassningar av texten där det har visat sig nödvändigt. Ordet ”psalm” står i denna artikel enbart för psaltarpsalm (övers. anmn.)

Guds rike, den eviga liturgin och staden vars tempel och aldrig slocknande ljus Gud själv skall vara.

Menar vi därmed att vi skall rikta in oss på två olika saker när vi ber psalmerna – å ena sidan på kyrkan på jorden och i historien och å andra sidan på det kommande gudsriket? Nej, ty riket kommer att vara kyrkan i sin fullkomlighet och kyrkan här på jorden är begynnelsen på riket. Det är alltså med en enda blick av tro som vi omfattar kyrkan både sådan som hon är och sådan som hon kommer att bli. Vi får aldrig glömma den strängt taget oföreställbara skillnaden mellan kyrkan sådan som vi känner henne och den förvandling som Gud förbereder för henne; men vi får inte heller förlora ur sikte att denna förvandling, som är Andens verk, redan bär upp kyrkan och utgör kraften i hennes jordiska vandring. De teman som visar på kyrkan i psalmerna förutsätter just att vi betraktar kyrkan i ljuset av den fullkomlighet hon är på väg mot. Så kan vi också se att kärlekens fullkomlighet återspeglas – om än dunkelt – i kyrkan.

Efter att som hastigast ha påmint om detta kan vi ställa oss frågan hur psalmerna, i många stycken och på olika vis, kan låta oss tala till Gud om kyrkan som han samlar oss i. När vi svarar på den frågan får vi chansen att visa hur mycket vi behöver be psalmerna idag – det är bra att påminna om det – och hur vi genom denna bön kan utveckla en känsla för kyrkan inom oss själva. Finns det någon bättre miljö för reflektionen över kyrkan än bönen – och i det här fallet en bön som för oss först och främst är Guds ord? Vi påminns därmed om att denna reflektion angår oss på ett existentiellt vis. När vi lär känna kyrkans natur genom att be för henne med Guds ord kan vi dessutom se kyrkan som ett under av ära och ödmjukhet, utan att för den skull förfalla till ecklesiastiskt förhållande eller till dess motsats, den nedlåtande uppfattningen att kyrkan är rakt igenom mänsklig och tidsbunden.

Bönen för kyrkan i psalmerna kan delas upp i sju stora teman som hänger samman med varandra. Vi skall gå igenom dem ett efter ett och helt kort lyssna till de harmonier de bildar inom Psaltaren. (För vårt syfte är det bäst att betrakta Psaltaren som en helhet, utan att ta hänsyn till skillnader i datering eller litterär genre).

1. Kyrkan, Guds utvalda kärlek

Psalmerna är rika på detta tema. De hjälper oss att tacka Gud för kyrkan i vår bön, med ord som samtidigt bekänner Gud. Man förkunnar tron på det utkorande som gett upphov till kyrkan, den kärlek vars föremål hon är och den härlighet hon strålar av – all detta kommer ju från Gud.

Samtidigt bör vi minnas att Guds utvalde i första hand är Kristus och sedan, i honom, kyrkan: ”Jag har invigt min konung på Sion, mitt heliga berg”, säger Herren (Ps 2:6). I samma anda ”skänker Herren stora segrar åt sin konung, han handlar trofast mot sin smorde, mot David och hans ätt för evigt” (Ps 18:51). Det är vi som är hans ätt, eftersom vi genom adoption har del i Jesu den Smordes eviga sonskap. Vi är också det arma folk som Messias enligt psalm 72 kommer till från Herren, för att skänka fred som regn över grödan eller säd som vajar på bergens toppar.

Kyrkans utkorande kommer till uttryck i temat av de troendes skara som Guds egendom eller arvedel (Ps 28:9, 106:5 etc). Det är en egendom över vilken han låter sina gåvor regna (Ps 68:10), ett ”folk han valt till sin egendom” och som finner sin lycka och glädje i detta val (Ps 33:12). En arvedel är något man gläder sig över, något man hyser förväntningar om och spinner planer omkring; det kan vara den länk med landsbygden – en släktgård, ett sommarhus – som den moderna människan behöver för att känna sig fri, återhämta sig och förströ sig under sin fritid. Om arvedelen med andra ord har

med glädje, hopp och vila att göra, så är det just det som kyrkan är för Gud – hans ”utvalda”, hans egendom (Ps 135:4). Det märkliga är att Gud också gör sig till vår ”arvedel” (Ps 16:5), samtidigt som kyrkan är det arv han skänker oss (jfr t. ex. Ps 69:37). Detta hjälper oss att förstå att arvedelen – som på båda håll är efterlängtd och unik – är gemenskapen mellan Gud och hans folk i ömsesidig kärlek.

Valet tar sig uttryck i skapelse. Vi är Guds folk, ”fåren i hans hjord” (Ps 100:3, 95:7), därför att han har gjort oss till det. Till själva vårt ursprung är vi alltså hans. Det är han som leder sitt folk genom Moses och Arons ämbete (Ps 77:21) – dessa står för Kristus som ledare och överstepräst.

Annars är det i förbundet som utkorandet förverkligas. Det är från och med påsken och uttåget ur Egypten som Israel blir till Guds välde och Juda hans heliga egendom (Ps 114:1-2). Det är genom påsken som Kristus, Guds helgedom, gör sin kyrkliga kropp till de nya förbundets tempel. Herren själv ”drog ut i spetsen för sitt folk” (Ps 68:8) och vi vet med säkerhet att han inte överger sin egendom (Ps 94:14). Han kommer inte att bryta det förbund han har slutit med sin Smorde, även om dennes barn skändar Guds bud och förkastar hans vilja. Guds kärlek till Kristus varar för alltid, och denna kärlek omfattar Kristi kropp, konungens arvslott (jfr Ps 89:29ff).

Här bör vi i förbigående nämna de stora psalmer som tar upp hela detta förbunds historia för att hylla Guds väldiga givmildhet och omsorg (Ps 105:36). De visar att även om folkets synd har varit riklig under denna historia har Guds nåd och barmhärtighet varit överflödande i tålmod utan slut, långt bortom all misströstan (Ps 106, 78, 81). ”Han har sänt sitt folk förlossning och grundat sitt förbund för evig tid” (Ps 111:9).

Guds bestämda kärlek till kyrkan visar sig i psalmerna allra oftast i samband med staden. Herren bor i Sion (Ps 9:12), han har ”utvalt Sion, där vill han ha sin boning” (Ps 132:13). Det är den Högstes boning, som av honom får fast stöd och hjälp mitt i historiens tumult. En ström helgar denna boning, gläder denna stad (Ps 46:5). Guds eget liv sprids inom den av den Helige Ande. Gud har slagit sig ned i Sion som en segerrik herre, för att låta staden få del av sin seger, sin dom och sin frälsning (Ps 76:3). För dess skull har han ”tänk på sin nåd och trofasthet” (Ps 98:3). Den främsta hyllningspsalmen till storheten och skönheten som Gud ger sin stad när han bosätter sig där och skänker den seger är psalm 48. Har inte Gud gjort staden till världens mittpunkt och en glädjekälla för hela universum?

Det är lönlöst att försöka bygga upp denna boning eller försvara denna stad om inte Herren själv är byggmästare och väktare (Ps 127:1), precis som han är den som gör bommarna för dess portar fasta och välsignar barnen i den (Ps 147:13). Gud begränsar sig för övrigt inte till själva staden, även om det är den han bor i. Han bygger upp den inifrån (Ps 147:2), men han omger den också med sin trofasta och stadiga kärlek, liksom bergen omger det jordiska Jerusalem (Ps 125:2).

Guds val tar sig ytterligare uttryck i barmhärtighet och förlåtelse när staden har visat sig ovärdig sin utkorelse och blivit en ruin, en öde plats. Så lär den sig att den är ingenting utan Gud, men den lär sig också att ”Gud skall frälsa Israel, han skall bygga upp Juda städer” (Ps 69:36); han skall gripa in och förbarma sig, han skall bygga upp Sion och uppenbara sig i sin härlighet (Ps 102:14, 17).

”Herren har utvalt Jakob åt sig, Israel till sin egendom” (Ps 135:4); ”Herren gläds över sitt folk” (Ps 149:4). Här går vi över från staden till folket, för att

där finna nya former för hyllandet av Guds älskade kyrka – i den mån denna utgörs av fattiga som Herren kröner med sin frälsning (*Ibid.*, samt Ps 18:28). Gud accepterar inte de ondas anslag mot den svage (Ps 14:6) och förskjuter inte sitt folk (94:14). Med stark arm (Ps 77:16) befriar han dem från alla synder genom sin nåd (Ps 130:7-8). ”Han tänkte på sitt folk i dess förnedring” och gick i spetsen för det på vandringen från trälldomen till det förlovade landet; och han gav bröd åt allt levande (Ps 136). Han samlar det skingrade Israel (Ps 147:2) och låter dem finna den rätta vägen från öknen till en stad där människor bor (Ps 107:4-7). Han för tillbaka de landsflyktiga i obeskrivlig glädje (Ps 126, 13:7, 52:7) och ”gör vad de fromma begär, han hör deras rop och räddar dem” (Ps 145:19). I sin skaparkraft ”gör han sitt folk mäktigt, till ära för alla sina trogna” (Ps 148:13), han vars storhet och ära når bortom himlarna och jorden. Hur och varför skulle då de andra bergen – allt det som är upphöjt på jorden och bland människorna – kunna se ned på ”berget där Gud har valt att bo”, där han vill bo för evigt (Ps 68:17)?

Gud är konung i sitt folk, han fäller dom i Jakob och håller rättvisan vid makt (Ps 99:4). Hans ingripande gör inte folket passivt, omedvetet eller omyndigt – tvärtom är det en uppenbarelse och en uppfordran: ”Mose fick lära känna hans gärningar, Israels folk hans verk” (Ps 103:7). ”Han förkunnar sitt ord för Jakob, sina stadgar och lagar för Israel; så har han inte gjort för andra folk” (Ps 147:19). Det finns en förutsättning för alla dessa välsignelser: att Israel och Arons släkt förlitar sig på Herren (Ps 115:9), att Israel hoppas på Herren nu och för evigt (Ps 131:3) och att de svarar på Guds oföränderliga godhet gentemot dem med ett rent hjärta (Ps 73:1).

Alla dessa teman – Guds glädje, hans förlåtelse, hans trofasthet i återförandet och välsignelsen av sitt folk – finns med i psalm 85. Hela psalmen firar Guds ankomst i Jesus Kristus, när han kommer för att ge sitt folk liv, fred och ära.

Kärlek och sanning möts, fred och rättvisa omfamnar varandra. Man kan lägga till detta ord från psalm 34: ”Herrens ängel håller vakt kring hans trogna och räddar dem.” De får tillfälle att se och smaka den gränslösa godhet och lycka som tillkommer dem (v 8-9). Ja, ”lyckligt det folk som har Herren till Gud” (Ps 33:12, 144:15).

Det finns ytterligare ett tema i psalmerna som tar upp Guds utkorande och den härlighet som därigenom kommer kyrkan till del: bruden eller modern. Om det i kristet perspektiv – och kanske redan för judarna – är Messias ankomst och bröllop som besjungs i psalm 45, är det kyrkan som är bruden vid hans högra sida. Kyrkan är flickan vars skönhet konungen åtrår och som han låter föra fram till sig, följd av sina tärnor – de förståndiga jungfrurna – under det att folket jublar (v 11ff). Vi kan i förbigående notera att detta kräver av bruden att hon accepterar att lämna allt bakom sig och liksom Abraham glömma sitt folk och sin släkt (v 11) för att enbart tillhöra Herren. Vi finner detta också i psalm 81: ”Om ändå mitt folk ville höra mig, om Israel ville följa min väg! Då skulle jag genast kväsa deras fiender; då skulle jag ge dem finaste vete, mätta dem med honung ur klippan” (v 14ff).

På ett mindre självfallet och aningen allegoriskt vis kan man se kyrkan i den hustru som psalm 128 talar om, som är lik en vinstock som bär frukt i huset. I vilket fall kan man se kyrkan i sönerna som är som plantor av olivträd och döttrarna som är som skulpterade pelare (Ps 128:3, 144:12). I dessa stycken bekräftas Guds välsignande verksamhet inom kyrkan: ”Gud ger styrka åt sitt folk, Herren välsignar sitt folk med fred” (Ps 29:11). Om det är någon psalm som utan tvivel upphöjer kyrkans andliga moderlighet, så är det dock psalm 87 (vars text annars är osäker). Herren älskar portarna till denna stad med en särskild kärlek, denna stad vars härlighet han själv förkunnar och som han gör till moder för alla som bekänner honom. Det är där som han låter alla dem

födats vars fader han är. ”Han ger den ofruktsamma ett hem som lycklig mor till söner” (Ps 113:9).

I en tid då kristna ofta knappt ens vågar tala om kyrkan annat än för att beskriva hennes brister, när de är rädda för att låta triumfalistiska om de säger någonting positivt eller beundrande, tvingar en psalmerna att trots allt förundra sig, att i lovsång och bekännelse av tron förkunna att kyrkan ändå är den ”utvalda fru” (2 Joh 1) som Kristus delger sin frälsning, sin seger och sin härlighet. Han bor i henne med förkärlek (medan vi för vår del nästan skäms över henne). Han har utvalt henne och förenat henne med sig för alltid genom att utlämna sig själv för henne, så att hon skall helgas och träda fram inför honom i härlighet, helig och fläckfri (Ef 5:26). Vi är förstas väl medvetna om det motstånd som kyrkan bjuder detta helgande, om fläckarna som vanpryder hennes bröllopsdräkt och det dåliga rykte hon har bland många icke-kristna. Vi är väl bekanta med detta, eftersom det är vårt eget fel, vi som är kyrkans barn. Men vår ödmjukhet i medgivandet av detta faktum skulle gå över i häpnad om vi (till fullo) insåg att Kristi kärlek är oändligt större än våra synder. Bortom allt det alltför mänskliga är kyrkan – hans verk, hans boning och hans fullhet – ett trons och härlighetens mysterium.

2. Kyrkan, ort och redskap för Guds verk

De citerade psaltarverserna har redan visat att Gud inte bor i sitt folk utan att låta det få del av sin kärleks skapande och återskapande dynamism. Vi skall nu se hur psalmerna på flera sätt hjälper oss att visa hur kyrkan förmedlar denna kärlek och gemenskapen med Gud, till oss personligen och till människorna i allmänhet.

Till att börja med är denna Guds boning också hans tjänares boning, där de och deras barn kan vara hos Gud för alltid (Ps 102:29). Det är den dolda plats

där han håller dem gömda hos sig undan människornas ränker och elaka tungor (Ps 31:21), huset där de som lever i Kristi rättfärdighet är planterade och kan grönska, växa sig höga och skjuta skott utan att åldern minskar deras kraft (Ps 92:13-15, 52:10).

Det är också i kyrkan som vi smakar på Guds givmildhet: ”de får njuta överflödet i ditt hus, i din glädjes strömmar stillas deras törst” (Ps 36:9). Överflödet, som vi kanske tycker att vi har för mycket av i våra länder, bör förstås i ljuset av en civilisation där festdagarnas frosseri bröt med vardagens magra och fattiga föda – det var liktydigt med glädje, frihet och rikedom. Det är sålunda i kyrkan, den Helige Andes tempel, som vi själva kan fyllas av den Helige Ande, av hans nyktra berusning och hans kärlek, den som är kyrkans liv. Det är i sin kropp som Kristus genom nattvarden införlivar oss, så att vi skall bli mättade. Detta förutsätter naturligtvis att vi verkligen vill uppfyllas av Kristi liv och den Helige Andes kärlek – med allt vad det innebär av vägval. Därför behöver vi hämta kraft i denna bön: ”låt oss mättas av det goda i ditt hus, av det heliga i ditt tempel” (Ps 65:5).

Det är mitt i sitt folk, i och genom Kristi kropp, som Gud gör sig till ”de faderlösas fader, änkornas försvarare” (Ps 68:6), och ger ”de fångna frihet och lycka” (v 7). I kyrkan, och genom föreningen mellan henne och Kristus, välsignar Gud dem som han har rättfärdiggjort, han mättar de fattiga med sitt bröd, kläder prästerna i seger och får de trogna att jubla högt (Ps 132:15). Det är i Sion, där han härskar för alltid, som han ”är trofast för evigt” och ”ger de förtryckta deras rätt”, ”öppnar de blindas ögon” och ”rätar krökta ryggar” (Ps 146:7-10). På ett gåtfullt sätt är emellertid kyrkan också den ort på vilken domen tar sin början – ty Gud korsar de ondas planer, syndarens som vägrar att ta emot nåd och omvändelse (v 9). Kristus, som lever ”med oförvitligt sinne” i sitt hus accepterar ingenting som är orätt (Ps 101:2-3). Den som är

sveckfull och far med lögn får inte vistas i hans hus (v 7); han ”utrotar alla ogärningsmän i Herrens stad” (v 8).

Förundran är gränslös och alltid ny för den som har ögon att se allt det som erbjuds honom i Guds folk, i Guds boning och gemenskapen i hans kyrka: ”välsignad vare Herren, ty han har visat mig sin underbara nåd i en befäst stad” (31:22). ”Helighet tillhör ditt hus, Herre, för alltid” (93:5); ”majestät och härlighet är inför Guds ansikte, makt och glans i hans helgedom” (Ps 96:6). Herren stöder oss från Sion (Ps 20:3); det är i kyrkan som frälsningen tas emot och levs ut. Den är på ett ouplösligt vis både gemenskap med Gud och gemenskap mellan människor. Det är därför som vi ber: ”kom till mig med din frälsning, så att jag kan se dina utvaldas lycka, glädja mig med ditt folks glädje och berömma mig tillsammans med din arvedel” (Ps 106:5).

Vågar vi sedan be den följande bönen, så är det därför att vi vet att föreningen mellan Kristus och hans kyrka aldrig kan upplösas: ”tänk på mig, Herre, efter din nåd mot ditt folk” (v 4).

Vår egen erfarenhet av kyrkan är förmodligen betydligt mindre härlig och upphöjd. Psalmerna ger också uttryck för den besvikelse och de spänningar som kan förekomma i Guds folks liv, som vi strax skall se. Här handlar det inte om att utmåla kyrkan som en sentimental idyll. Det gäller snarare att i tron se att det allra verkligaste i kyrkan och vår arvedel – om än ej det allra synligaste – är Guds rike som förkunnas och växer inom henne.

Hela den andra delen av psalm 149 sjunger om kyrkan som den som bär Guds mäktiga ord i världen. Hon håller ”ett tveggat svärd” i handen (v 6) för att gå ut i strid – det är missionen – och förgöra ”tankebyggnader och allt som trotsigt reser sig mot kunskapen om Gud, göra varje tanke till en lydiga fånge hos Kristus” (2 Kor 10:5). Kyrkan är alltså redskapet för den Guds dom som

förkunnelsen av Evangelium utgör, ett stridvapen som Kristus använder i sin kamp mot mörker, falska värderingar och en självtillräcklig värld. Denna värld finns förvisso också i kyrkan, inom och bland de kristna. Därför är det i första hand de kristna som är de ”konungar” som kyrkan skall binda med Guds ord för att leda dem till den sanna friheten, de ”stormän” som hon måste tukta för att få dem att nå sin verkliga fullhet. I detta ligger hennes ära, ”en ära för alla de trogna” (Ps 149:9).

Ett annat tema dyker upp vid sidan av det med ordets svärd, nämligen kyrkans arv, som utgörs av jordens alla länder. Flera psalmer påminner om att Guds folk, som inte hade någonting när det drog ut ur Egypten, fick Kanaan, hedningarnas land, i arv (Ps 105:11, 136:21, 47:5). Att Guds och hans Messias’ makt är allomfattande beskrivs därför som ett härtåg från Sion: ”Herren är stor i Sion och upphöjd över alla folk.” ”Han råder över Israel och härskar över skyarna. Fruktansvärd är Herren i sin helgedom. Israels Gud ger folket makt och styrka” (Ps 68:35). Om hans Smorde sägs det: ”din kungaspira sträcker Herren ut från Sion” (Ps 110:2). Genom Guds makt skall hans folk långsamt ta över andra folks arvedelar (Ps 111:6) och ta emot konungars gåvor, från Egypten och Etiopien (Ps 68:32).

Detta är kyrkans katolicitet och apostoliskhet, detta är hennes mission. Inte att med mänsklig kraft besegra eller tvinga sig på, men att genom Guds kraft, den korsfästa kärlekens kraft, vara med överallt. Inte för att förslava, utan för att sprida ut sig och öppna sig för varje människa och varje folk och ge dem plats i lovsångskören: ”folkens furstar samlas omkring Abrahams Guds folk” (Ps 47:10). ”När Herren upptecknar folken skall han räkna så: ’alla är de födda här’” (Ps 87:7). ”Jordens riken, sjung Guds lov” (Ps 68:33).

3. Kyrkan förenad med Kristi liv

Kyrkan finner sin ära i Kristus, med vilken hon är intimt förenad, men inte utan att ta del i hans smärtfyllda lidande. I den uppenbarar han Guds härlighet som kärlekens seger över hatet, en kärlek som utger sig själv ända till döden. ”Tjänaren är inte förmer än sin Herre”, säger Jesus till sina lärjungar. ”Har de förföljt mig kommer de också att förfölja er” (Joh 15:20). ”Om man har kallat husets herre för Beelsebul, kan då hans husfolk vänta sig något bättre?” (Matt 10:25).

Psalmerna är särskilt rika på beskrivningar av den förföljdes lidande – Kristi lidande, liksom så många troendes, i honom och med honom, i kyrkan nu och förr. Det finns emellertid fem psalmer som alldeles särskilt framhäver den del av sin herres lidande som kyrkan måste bära genom förföljelse och historiska eller världsliga påtryckningar.

Det rör sig först om psalm 83, som kallar på Guds rättfärdighet med anledning av de lömska planer som fienderna runt omkring smider mot folket. Det nya förbundets folk måste följa Kristus också när han ber för sina fiender. Kärleken till ens fiender – som är en av den nya lagens avgörande egenheter – gör alltså att vi får lov att vända denna psalms förbannelser inte mot dem som förföljer, utan mot de mörka krafter av hat och död som driver dessa människor. Den kristna kampen är övernaturlig, den riktar sig inte mot ”varelser av kött och blod” (Ef 6:12), det vill säga mot människor. Ty det är inte för sig själv som kyrkan i sin olycka och förföljelse kallar på Gud, som den sista versen tydligt visar. Det är för Guds egen skull, så att alla ”inser att du ensam, du vars namn är Herren, är den högste, mäktig över hela jorden” (v 19).

Samma sak kan sägas om de förbannelser som finns i psalm 79 och det som ligger bakom dem: rädslan för att man skall kunna säga om de trognas folk, ”var är deras Gud?” (v 10). Denna psalm, som verkar hänvisa till kaldéernas erövring av Jerusalem år 587, beskriver för Gud hans arvedels stora elände. Templet är skändat, staden är gruslagd, hans tjänare ligger döda utan att någon begraver dem och hans boning är förstörd. På samma sätt målar psalm 74 upp för Gud bilden av hans förödda helgedom, hans brända hus och omöjligheten att samlas till gudstjänst – detta vid samma tillfälle eller kanske vid Antiochus Epifanus’ skändande av templet på 200-talet före Kristus. Psalm 79 säger emellertid tydligt att Guds folk till stor del kan ställas till svar för de olyckor som kommer utifrån, till följd av dess trolöshet. Det blir då en appell till omvändelse: ”lasta oss inte för våra faders synder ... befria oss och förlåt våra synder, ditt namn till ära” (v 8, 9). I detta fall krävs en särskilt stor ödmjukhet – man åkallar Guds hjälp och väntar sig seger och befrielse av honom för hans löftens och trohets skull. Det är något som många kristna är medvetna om idag. De vet med sig att många av de svårigheter och till och med förföljelser som drabbar kyrkan idag tyvärr inte är utan förbindelse med hur kristna för och nu har betett sig.

Den förföljelse eller de svårigheter som kyrkan kan möta från världens håll kan dock inte alltid och aldrig enbart förklaras som ett välförtjänt straff. Vad det beträffar uttrycker psalm 44 (mera än psalm 79) långfredagens mysterium – för det gamla förbundets folk i förväg, och sedan för kyrkan. Det är gåtan med den utvalde som Gud har rest upp och gett seger och prov på sin kärlek (v 2-8) och sedan utlämnat till förnedring, nederlag och död (v 9-17), utan att någonting i hans liv rättfärdigar denna olycka (v 18ff). ”För din skull dödas vi hela dagen, vi räknas som slaktfår” (v 23). I samma perspektiv kan man betrakta de ångestfyllda frågor som psalm 80 ställer om den vingård Herren hade planterat och som hade brett ut sig så: ”varför har du brutit ned dess

mur, så att alla som går förbi kan plocka av den?" (v 13). "Herre Gud Sebaot, hur länge skall du vredgas på ditt folks bön? Du har låtit dem äta tårars bröd och gett dem tårars dryck i fullt mått. Du gör oss till ett stridsämne för våra grannar, och våra fiender hånar oss" (v 5-7).

Hur skulle man kunna be psalm 44 utan att se att det "vi" som förekommer där liksom har koncentrerats i Kristi "förkastade" person, "förnedrad", "såld för ingenting", bliven till "åtlöje" och höljd "i dödsskugga" (v 10-20)? Allt detta har skett för vår frälsnings skull, vår och hela världens. Kristus var oskyldig, ren och utan synd, men för världens skull gjorde han sig till synd och offer för synden (2 Kor 5:21). Han övergavs till och med av Faderns kärlek – men i själva verket "utlämnades" han av denna kärlek för att dess omätliga djup skulle uppenbaras och den skulle vinna seger som en svaghet starkare än all mänsklig makt (1 Kor 1:25).

Men hur skulle man kunna be denna psalm utan att med Paulus (Rom 8:36) se att det "vi" som förekommer där och är fullkomligt samlat i Kristus, också innefattar kyrkan, Kristi kropp? På samma sätt är den vingård som psalm 80 våndas över först och främst Kristus, men i honom också kyrkan. Som i synnerhet psalm 44 visar, är häpnaden och till och med upprördheten i folket enorm. De lever i minnet av Guds världiga verk; de lever i Kristi uppståndelse och erinrar sig allt det som skett i dess **vak**?, och så plötsligt ser de att de är övergivna och nedtrampade utan att själva ha varit otrogna Gud, eller åtminstone utan att deras fel i sig kan förklara och berättiga att de överges. Psalmen ger inte heller något svar på denna gränslösa häpnad, denna upprördhet. Den lägger fram den som en fråga till Gud. Det är en fråga som Kristus själv ställer i all sin skärpa: "min Gud, min Gud, varför har du övergett mig?" När han gör det är det emellertid för att själv vara frågans svar genom mysteriet med sin död och uppståndelse. Då kyrkan för sin egen del

ställer psalmens fråga är det Kristi gåta som svarar henne. Det är ett svar som hon måste göra till sitt – ett svar som hon har den fruktansvärda äran att delta i. Kyrkan vet det redan i förväg – precis som vi själva, fast vi förbluffas av det varje gång. Den enda väg till frälsning och liv som hon har fått förkunnad för sig i Kristus är korset, dock med löftet att ”dödsrikets portar aldrig skall få makt över den” (Matt 16:18).

4. Kyrkan, den lovsjungande skaran

En direkt följd av att Gud har utvalt kyrkan att bo och fullkomna sitt verk i är att kyrkan är lovsång – inte bara bland mycket annat, utan till sitt själva väsen. Gud bor i Jerusalem, så det är därifrån – från Sion – som han skall lovas (135:21). Det är från Sion som Herren välsignar och det är i hans tempel som vi lovar honom (Ps 133, 134). Hela folket deltar i denna lovsång genom att säga ”amen” (Ps 106:48). Det är i sin helighets förgårdar som Gud skall hyllas (Ps 96:9), i hans helgedom (Ps 150:1), och det är i Sions portar som hans lovsång skall ljuda (Ps 9:15). Gud befriar oss från döden för att Herrens namn skall ”bli ärat i Sion och hans lov sjungas i Jerusalem” (Ps 102:22), och han hämtar hem oss från folken så att vi skall få prisa hans heliga namn (Ps 106:47). Man kan notera parallellismen: ”lyckligt det folk som vet att hylla dig, Herre, de får vandra i ditt ljus” (86:16). Det samlade folket öppnar sig i glädje för Gud (Ps 62:9); Sion hör Guds domslut och gläder sig (Ps 97:8). Om det finns någonting som Israels hus kan uttala sig om är det Herrens eviga nåd (Ps 118:2-4).

Den nödvändiga förbindelsen mellan vår lovsång och vår tillhörighet till kyrkan kommer starkast till uttryck i denna fråga från psalm 137: ”hur kan vi sjunga Herrens sånger i ett främmande land?” (v 4). Om det ändå är möjligt för oss, gäster och främlingar som vi är på jorden, att sjunga Guds lov, är det bara därför att gudsriket har kommit till oss och vi själva ”har kommit” till det

nya Jerusalem och dess himmelska liturgi. Vi står inför änglarna och dem som har föregått oss, samlade omkring Fadern, och inför Kristus, förmedlaren av denna glädjefest (Heb 12:22ff). Hur skulle vi kunna lova Herren utanför denna tvåfaldiga rörelse av gudsriket som kommer till oss och vi som kommer till gudsriket? Och vad är denna tvåfaldiga rörelse om inte kyrkan? Man kan emellertid göra en invändning här. Borde inte det som vi nyss såg av kyrkans deltagande i kristi kors och lidande begränsa och fördunkla kyrkans lovsång, göra den tillfällig och tvekande? Så skulle det vara om vi kunde separera Kristi kors från hans uppståndelse, och om inte den Uppståndne stod mitt ibland sitt folk, desto mera närvarande ju större svårigheterna är. Det är som om kyrkan – och var och en av dess medlemmar – aldrig är närmare den levande Kristus än när man försöker skilja dem åt.

Kyrkan är med andra ord lovsångens ort därför att hon är den plats där den Uppståndne befinner sig och där hans egen lovsång ljuder, den som utgörs av livet han gav och hans nya och definitiva liv. Psalm 22 vittnar med kraft om detta, och det är därför som man bör ge den rum här. Det är en långfredagspsalm, en psalm i vilket det ”jag” som kommer till uttryck i grunden är Kristi jag. Så har också hela den kristna traditionen förstått det, från och med Jesus själv. Denna psalm består emellertid av två delar som står i stark kontrast till varandra, men som också är förbundna med varandra på djupet. Temat för det första stycket (v 2-22) är övergivenheten och ensamheten hos en som förföljs av sina bödlar och som till och med verkar ha gått miste om Guds närvaro och hjälp. Temat för det andra stycket är däremot ”församlingen” (Israels liturgiska församling, *qahal* på hebreiska, *ecclesia* på grekiska), den gemenskap som är kallad till att omfatta ”hela jorden” och ”alla folk och stammar.”

Förbindelsen mellan psalmens två stycken utgörs av själva den person som talar. Det är han som har upplevt den totala övergivenhetens avgrund utan att ge efter som nu blir den som samlar och försonar Gud och människorna. Han är ensam i sitt lidande och sin död för att inte vara ensam i sin uppståndelse; han är ensam för att övervinna ensamheten inifrån. I den bemärkelsen är kyrkan den övervunna ensamheten, den gemenskap som uppstår genom Kristi död och seger. Det är kyrkan som är de ”bröder” för vilka Kristus förkunnar Faderns namn (v 23), det är hon som är ”församlingen” som formas av och låter ljuda lovsången till Kristus vid påsk (*Ibid.*) och på samma gång den gemenskap han drar med sig i sin egen lovsång: ”ni som fruktar Herren, prisad honom” (v 24). Gud har ju inte alls övergett den fattige som ropade till honom. Tvärtom har han gjort denne fattige till själva Guds närvaro för alla arma som söker honom, så att de ”alltid må vara fyllda av livsmod” (v 27). Omkring honom samlas de rättfärdiga, till följd av den godhet Gud har visat honom när han förde ut honom ur dödens fängelse (Ps 142:8).

Det är alltså för och i kyrkan som Kristus lever och sjunger sin uppståndelses lovsång. Det är ju först och främst för henne som han har ”infriat sina löften” och utfört sin lydnads offer – utgivandet av sig själv – som sträcker sig från korset till hans härlighet, i evighet. Följaktligen når kyrkans lovsång, eldad av Kristi offer, sin höjdpunkt i eukaristin: ”de betryckta får äta och bli mätta” och dras med i det lovsångsoffer som Sonen bär fram åt Fadern: ”de som söker Herren skall lova honom” (Ps 22:27).

Liksom Kristi offer är allomfattande i sin betydelse och spännvidd är också påskförsamlingen universell. Den finns för alla som söker Gud och skall samla hela jorden omkring Kristus, den skall bli den ort där alla folk finner sin sanne Herre (v 28-30). Också lovsången är allomfattande, den sprider sitt budskap genom tid och rum (v 31-32).

”Lova Gud i tempelskaran, lova Herren, Israels källa.” Dessa ord i psalm 68 (v 27) verkar höra till processionssången när Israels stammar samlades vid templet för att fira Guds stora ingripanden i frälsningshistorien. Det var Gud som ledde sitt folk och som från Sinai steg upp i triumftåg mot sin helgedom. Det sistnämnda är för Paulus en profetia om Kristi ärorika himmelsfärd, när han drar med sig en härskara av befriade fångar som tagit emot hans gåvor (Ef 4:8ff). Om kyrkan är tåget som skrider fram mot sin kommande fullhet är hon också kören som hyllar Kristus som sin källa. Man kan i detta sammanhang erinra sig om den Korsfästes öppnade sida, ur vilken blod och vatten strömmade och där den Helige Ande flödar fram som en källa av levande vatten (Joh 19:34, 7:38).

Temat med ”församlingen” som den utvalda platsen för lovsång dyker ofta upp i psalmerna. Det är förenat med flera av de näraliggande teman som vi har betraktat i psalm 22. Dessa är den offentliga lovsången som följd och resultat av en befrielse (Ps 35:18, 40:10-11, 107:32, 109:30); den liturgiska gemenskapen som den plats där man infriar löften (tacksägelselöften som man ger Gud för att understryka bön i nöd) och skänker tacksägelseoffer: ”jag kommer till ditt hus med brännoffer, jag infriar mina löften till dig” (Ps 66:13, jmf också Ps 65:2). ”Jag vill infria mina löften till Herren inför hela hans folk, på förgårdarna till Herrens tempel, inne i Jerusalem” (Ps 116:18). Ytterligare en sak kan uppmärksammas i vissa psalmer. I ”församlingen” är trons lydnad och ett heligt liv både en förutsättning för och en del av lovsången: ”jag vandrar på den rätta vägen. I tempelskaran prisar jag Herren” (26:12). Gud väntar sig inte ett enkelt yttre offer av oss, utan en hjärtats ansträngning, ett liv som utges i lydnad till hans vilja. Psalm 50 påminner tydligt om det, liksom även psalm 40 (v 7ff), som lägger till: ”jag bär bud om din trofasta hjälp till den stora tempelskaran ... jag döljer inte din godhet och trohet för den stora tempelskaran (v 10-11).

Allt detta är i första hand sant för Kristus, som är den främste och den som leder oss, han som har gjort kyrkan till den församling där hela hans livs lovsång genljuder. På så vis har han gjort kyrkan till all lovsångs hemort.

5. Förmånen att få vara med i kyrkan

Vi har aldrig lätt för att engagera oss, att förbli trogna länge utan att förfalla till rutin och allmän ljumhet. Det ställer stora krav att leva ett kristet liv i kyrkan och det utgör ofta en prövning för tron, hoppet och kärleken. Till yttermera visso omges vi av en majoritet människor som visserligen är döpta och kallar sig kristna, men för vilka kyrkan inte betyder någonting alls, utom när det behövs någon ceremoni. Av dessa skäl kan ett engagemang i kyrkan mycket väl förefalla oss som ett djärvt steg, någonting modigt och generöst som Gud och kyrkan bör uppskatta till sitt fulla värde. Lyckligtvis får psalmerna oss att tala på ett helt annat sätt om den plats som är vår i kyrkan – vad vi redan har sett på de föregående sidorna räcker för att övertyga oss om det. De leder oss till att se det gudomliga som finns under och inom den fenomenologiska karaktär som kyrkan uppvisar när man betraktar henne utifrån, som människosamfund.

För den som börjar ana vad hon är i Guds ögon och i Kristus kan det inte längre förefalla annat än ett utomordentligt privilegium att få vara med i kyrkan. För den som inser att det kommande riket på ett gåtfullt sätt redan växer här, i den gemenskap med Kristus som kyrkan är, blir längtan efter att få rota sig alltmer och djupare i denna gemenskap stark och ivrig.

Vem är värdig att ”gästa Guds tält? Vem får bo på hans heliga berg?” Vem får ”gå in i hans tempel?” Den som är fullkomlig, den rättfärdige, ”som har skuldlösa händer och rent hjärta”, säger psalmerna 15 och 24. Det betyder Kristus, men också i honom varje människa som lever av hans nåd. De båda

psalmerna talar profetiskt om inträdet i Guds rike, men är inte redan kyrkan Guds tempel och berg, i synnerhet när hon samlar sig omkring ordet och eukaristin?

Härav kommer utropet i psalm 84, som är en pilgrimssång för dem som stiger upp mot Jerusalem: ”hur ljuvliga är inte dina boningar, Herre Sebaot! Min själ längtar och trängtar efter Herrens gårdar” (v 2-3). Härav kommer sig också den stora klagan hos den som vet med sig att han är långt borta från hemlandet och ofullständigt infogad i Kristus och hans kropp. Det är de babyloniska fångarnas klagan när de gråtande minns Sion och inte kan tänka sig att sjunga till Herren i ett främmande land. De svär en ed som gäller för det himmelska Jerusalem och dess förberedelse i kyrkan idag: ”om jag glömmer dig, Jerusalem, må min högra hand förlamas. Må min tunga fastna vid gommen om jag inte tänker på dig, om jag inte sätter Jerusalem högre än all annan glädje!” (Ps 137:1-6).

För oss är det en del och ett resultat av själva Guds kärlek att kunna träda in i Guds hus; av det förstår vi hur stor hans godhet är för oss (Ps 5:8). Att få ha ”Herrens hus som ens hem så länge man lever” (Ps 23:6) är höjden av nåd och lycka. Det är den inbjudnes glädje och lycka att få komma till Herrens hus och visats på hans förgårdar, en glädje som tillhör den Gud har utvalt till att bli hans vän: ”jag blev glad när man sade till mig: kom, vi skall gå till Herrens tempel” (Ps 122:1). ”Lycklig den utvalde, som får komma dig nära och vara på dina förgårdar” (65:5). Gud har rest den hjälplöse ur gruset och den fattige ur dyn för att ge dem rum bland furstar – apostlarna och de stora trosvittnena (Ps 113:7-8). Det är ett under: liknelsens fattige Lasaros sitter för alltid vid den rikes bord!

Det är sålunda i ödmjuk bön som man hoppas på denna nåd och lycka, som på någonting ytterst värdefullt: ”ett enda ber jag Herren om, det längtar jag efter:

att få bo i Herrens hus i alla mitt livs dagar, för att se Herrens ljuvlighet och betrakta hans tempel” (Ps 27:4). Ja, ”jag vill bo i ditt tält för alltid, söka skydd under dina vingar” (Ps 61:5).

Förmånen att få bo i Guds hus – det som är byggt av levande stenar och har apostlarna och profeterna som grund och Jesus Kristus som hörnsten (Ef 2:20) – är en aspekt av vår längtan efter Gud och en del av det kristna hoppet. Hopp är varken ren förväntan eller en som redan är uppfylld. Törsten efter Gud och längtan efter att se hans ansikte får psalmisten att utbrista i plötslig tillförsikt: ”jag skall vandra i folkhopan till Guds hus under jubelrop och tacksägelse, i en högtidsfirande skara” (Ps 42:5). Minnet av Sions låga berg håller honom uppe i exilen (v 7). Den jordiska kyrkan är detta hopp om Guds rike som håller på att uppfyllas, fast på ett dolt, övernaturligt vis. Det är när man ber Gud om hans ”ljus och sanning” som man leds till hans heliga berg och hans boning (Ps 43:2-4). Vi måste med andra ord ständigt åkalla Ordet och Anden, långt innan vi når det kommande rikets fullhet, så att de för oss tillbaka till kyrkan och ständigt på nytt visar oss vägen till dess mittpunkt och altare, Kristus själv.

6. Kärleken till kyrkan

Ett tema som ligger helt nära det föregående och knappt kan särskiljas från det är kärleken till kyrkan hos den som upptäcker hur mycket Gud älskar henne, och vilken nåd det är att få bo där Gud själv har valt att bo. Genom att få oss att ge uttryck för denna kärlek och glädje i bön till Gud hjälper oss psalmerna att utveckla dem inom oss.

Det är Guds närvaro och uppenbarelsen av hans härlighet i Kristi verk som har gett upphov till kyrkan och utgör dess skönhet. Vi älskar kyrkan för Kristi

skull. I en och samma rörelse älskar vi Kristus i kyrkan och kyrkan i Kristus: ”jag älskar din boning, den plats där din härlighet bor” (Ps 26:8).

Man kan uttrycka detta på ett annat sätt: i grund och botten är kyrkan ingenting annat än Kristi självutgivande kärlek som meddelar sig i en gemenskap. Det är kärleken – i dess bägge oskiljbara dimensioner, kärlek till Gud och kärlek till nästan – som på det djupaste planet definierar kyrkan. Därav följer att man inte kan känna kyrkan sådan som hon verkligen är om man inte omfattar henne med en öm och innerlig kärlek. Allt i hennes liv är förvisso inte vare sig vackert eller uppbyggligt – det saknas inte hat, partianda och likgiltighet inför nästan, och det är sådant som drar blickarna till sig. Utan att låta sig nedslås återupptar dock alltid den Helige Ande sitt verk, vilket är att tända en kärlekseld i kyrkan, en eld som brinner av längtan efter gemenskap och enhet.

Med alla sina olika fasetter av ömsesidig förlåtelse, hänsyn, tålmod och självförlömmande gör naturligtvis kärleken mindre väsen av sig än elakheten. Den skulle inte finnas till om den inte vore ödmjuk; till sitt väsen är den fördold och osjälvmedveten. Hur dold den än är, hur begränsad eller blandad med skräp, är det ändå den som får oss att utropa om kyrkan: ”vad det är gott och ljuvligt när bröder bor tillsammans!” (Ps 133:1). I den mån människorna accepterar att leva av den och dela den sinsemellan, är den Helige Andes kärlek en smörjelse som först läggs på vår översteprästs Jesu Kristi huvud och sedan sprider sig ”som dagg faller över Sions berg” (v 2-3). Det gemensamma livets höjder gör av kyrkan vad Gud vill att hon skall vara: ”välsignelse och liv i alla tider” (v 3).

Flera pilgrimspsalmer till Jerusalem beskriver kärleken till Guds stad som ett besök bland dess sevärdheter, ett slags andlig turism. ”Nu står vi i dina portar,

Jerusalem. Jerusalem, du välbyggda stad”, dit stammarna går upp, eftersom domarsätet och Davids hus är där (Ps 122:2-5). ”Vandra runt Sion, gå omkring det, räkna dess torn, ge akt på dess vallar, betrakta dess palats” (Ps 48:13-14).

Faktum är att eftersom kyrkans djupa liv är, som vi redan har sagt, hemligt och fördolt, behövs det andlig uppmärksamhet och inre vakenhet för att uppfatta det och känslomässigt fästa sig vid den institutionella form som detta djupa liv tar. Det behövs en skarp och tränad blick för att se att Kristus och hans rättfärdighet tronar i kyrkans mitt och inse att denna mittpunkt transcenderar och relativiserar splittringen i olika samfund och motsättningarna inom varje samfund. Det krävs en vaken broderskärlek för att bli medveten om tornen, vallarna och palatsen som Gud bygger i livet hos så många människor och kommuniteter som – på ett aldrig fullkomligt, men ofta beundransvärt sätt – står öppna för det.

Den som älskar kyrkan ger inte bara sig själv som levande sten i bygget (1 Pet 2:5), utan besinnar också Guds kärlek i detta tempel (Ps 48:10). Han ser då ”i vår Guds stad” det som han har hört om den: ”Gud har grundat den för evigt” (v 9). Hans hjärta och hela väsen fäster sig vid detta Guds verk med en hoppfull och levande kärlek, så att han kan ”berätta för kommande släkten” om det sätt på vilket Gud leder sitt folk för tid och evighet (v 15).

Det är psalm 84 som ger det fullaste uttrycket för hur en som har kämpat på pilgrimsleden längtar till och älskar den heliga staden: ”hur ljuvliga är ej dina boningar, Herre Sebaot!” (v 2). Det är längtan efter Guds rike, efter de rum om vilka Kristus säger att de är många, och att han har gått före oss för att bereda plats för oss där (Joh 14:2). Det är emellertid klart att denna längtan till Guds rike inte skulle vara äkta om den inte visade sig i kärlek till kyrkan,

där detta rike har börjat. Vi gör ett val som svarar mot det val som Gud har gjort av Sion och av oss personligen för att vi skall finna rum i staden: ”en dag på dina förgårdar är bättre än tusen dagar där hemma. Jag står hellre vid tröskeln i min Guds hus än jag bor i de gudlösas tält” (v 11). Även om den jordiska kyrkan bara är tröskeln till Guds rike överträffar hon redan allt vi kan begära på jorden.

I själva verket är dock kyrkan mer än tröskeln. Hon är redan den plats där Gud möter dem som vallfärdar till honom (v 8), de Herrens gårdar där hela vårt väsen jublar mot levande Gud (v 3) och alltid kan sjunga hans lov (v 5). Där har vi funnit det härbärge som en pilgrim aldrig kan vara säker på att finna när han kommer fram. Guds gästfrihet i sitt tempel sträcker sig ju ända till fåglarna, som har funnit ett rede ”på dina altare, Herre Sebaot” (v 4). Vi är visserligen gäster och främlingar på jorden, men vi är det inte i kyrkan. I henne kommer vi att förbli, vi är hennes invånare (v 5) och medborgare. Gud är för oss värn och sköld i henne, så att han kan ge oss nåd och ära (v 12). Hur skulle man kunna älska Gud utan att passionerat älska hans Smordes kyrka? Vi älskar denna kyrka för allt det som Gud delar med sig av där, för allt han bereder för oss. Men vi älskar henne också, och med desto större kraft, när vi tillsammans med henne lider av hennes tröghet, hennes splittringar och trolösheten hos medlemmar och enskilda grupper. ”Lidelsen för ditt hus har förtärt mig” (Ps 69:10) – det är detta ord som kommer lärjungarna till sinnes när de ser Kristus driva ut månglarna ur templet (Joh 2:17). För oss bör detta ord vara en referenspunkt. Den otålighet och ibland rentav vrede som väcks i oss av kyrkans tungrodda institutioner eller någon kristen broders eller systems beteende, kommer den verkligen från en kärlek som förtär vårt inre? Att älska kyrkan innebär inte att acceptera allt som sker inom hennes murar – det vore detsamma som ren likgiltighet. Ger emellertid vår kritik eller reformiver uttryck för en äkta kärlek till kyrkan och våra medkristna? Riktas de enbart in

sig på att bygga upp i kärlek? Det är just bönen – en bön som lägger fram denna kritik och iver för Gud, såsom vissa psalmer leder oss till – som ger oss tillfälle att rena dem och grunda dem i kärleken. Vi skulle bara söka oss själva och fördärva Guds verk om inte vår berättigade otålighet och våra krav vilade i ett mycket större tålamod och ett slags barmhärtighet som får oss att älska kyrkan, älska hennes stenar och lida av att se henne i gruset (Ps 102:15) – i synnerhet vid de tillfällena då hon mera liknar en ruin än en byggnad under uppförande.

När kyrkan på sina håll blir världslig eller sönderslits av spänningar och våld kan den kristnes lidande bli stort, nästan dödligt. Det är smärtan av att se Guds folk välja den breda vägen och avlägsna sig från Gud som kommer till uttryck i psalm 72 (v 10). Hur skulle man orka stå fast och inte överge tro och hopp, om det inte vore för den kärlek och trohet som omfattar inte bara Gud, utan också ”hans trogna” (v 15)?

Vad psalm 55 beträffar, så är dess första stycke en stor veklagan över vad Guds stad kan bli när kärleken inte längre härskar inom den. Denna psalm skall förstås först och främst i ljuset av Kristus, förkastad av dem han kom för att rädda, runtom omgiven av ondska och elände i sin helgedom och sin stad och sviken av ”sin vän och förtrogne” (v 14). Tyvärr kan denna klagan också vara den kristnes: ”Våld och split ser jag i staden. Dag och natt vandrar de runt den uppe på murarna. Därinne bor ondska och elände. Fördärv råder i staden, våld och svek lämnar aldrig dess torg” (v 10-12). Det skulle vara mindre förfärligt om det inte rörde sig om människor som genom att gå till Guds hus blivit ens vänner och ”förtrogna” (v 15).

Det är detta som skänker storhet åt detta lidande. Vad finns kvar av kyrkan som Guds hus om kärleken, det enda som berättigar den, försvinner? Samtidigt blir det uppenbart att lidandet som orsakas av den brist på kärlek

och enhet som kan förekomma i kyrkan förlorar all mening om det inte ända till slutet förblir ett lidande i kärlek. Om man upphör att lida med kyrkan, liksom i ett krafttag av kärlek, lider man varken i eller för kyrkan längre – man deltar tvärtom i hennes söndring och fördärvelse. Detta lidande har alltså en inbyggd begränsning: om det gör att man förlorar hoppet om kyrkan förlorar det sin mening och sitt mål. Därför finns det bara en utväg: att ropa till Gud, inte mot kyrkan, utan för henne.

7. Förbönen för kyrkan

Slutet på det föregående stycket ledde oss nästan av sig självt till temat för detta. Det är emellertid självfallet att vår förbön för kyrkan inte begränsar sig till det inom henne som kan osåmka oss lidande. Det är vår kärlek till kyrkan som är grunden för vår förbön, med alla de skäl som driver den och får den att flöda över. Det är rentav mer än så. Vi har i det föregående hela tiden sett hur kyrkan alltid och överallt är nåd från Gud. Nåden är emellertid just det som inte kan tas för givet – den måste tas emot i en anda som både väntar sig den och skänker den tillbaka till Gud. Denna attityd visar sig i bönen, som på samma gång är lovpris och förbön. Vi bör alltså inte förvåna oss över att de teman som vi redan har betraktat ur andra perspektiv dyker upp som förböner i psalmerna. Förbönen fanns förresten redan med på ett mer eller mindre tydligt vis där också, vilket är anledningen till att vi här bara tar upp dess mest karaktäristiska stycken.

Vi är vissa om att Herren är tillflykt och räddning för sin Smorde och styrka för sitt folk, och därför ber vi om Guds omsorg för sitt folk nu och i framtiden: ”rädda ditt folk och välsigna din egendom. Var deras herde, bär dem för evigt” (Ps 28:8-9). I en mera samlad form kan det låta så här: ”hjälpen kommer från Herren. Ge välsignelse åt ditt folk!” (Ps 3:9). Vi har

kyrkan särskilt i tankarna också när vi säger till Gud: ”Herre, din godhet varar för evigt. Upphör inte med ditt verk!” (Ps 138:8).

Detta är en fundamental bön i alla omständigheter, goda eller dåliga. Bönen för kyrkan kan dock rikta in sig på någonting mera bestämt. Det är lätt hänt att någonting i den jordiska byggnad som är kyrkan faller sönder eller rasar ihop. Vi ber då: ”låt i din godhet allt gå Sion väl, bygg upp Jerusalems murar” (Ps 51:20). De fientliga krafterna utanför och innanför vilar aldrig, så vi säger: ”må alla som hatar Sion vika tillbaka med skam” (Ps 129:5). Det är ganska ofta – faktiskt alltid – som vi måste be om förlåtelse och befrielse för Guds folk: ”du var vred, upprätta oss igen. Hjälp oss med din starka hand, bönhör oss, så att de som du älskar blir räddade!” (60:3,7). ”Bistå oss nu emot fienden, människors hjälp är ingenting värd” (Ps 60:13). ”O Gud, befria Israel från all dess nöd” (Ps 25:22).

När man ber Gud att komma ber man honom också att föra tillbaka sitt folk: ”Herre, låt våra fångar komma åter, liksom strömmarna i Negev” (126:14). Återkomsten till Gud är detsamma som återkomsten till enheten: ”Fräls oss, Herre, vår Gud, och församl oss från hednafolken, så att vi får prisa ditt heliga namn och tacka och lova dig” (Ps 106:47).

Det händer att omständigheterna blir ännu mera dramatiska – är det förresten inte alltid fallet någonstans i detta folk, utspritt som det är över hela jorden? Psalmernas bön blir då uthålligare och alldeles särskilt insisterande (här återfinner vi de psalmer som tidigare beskrev kyrkans deltagande i Kristi lidande). Vi ropar till Gud: ”Herre, de krossar ditt folk, de förtrycker din egendom” (Ps 94:5). ”Tänk på din menighet, den som du en gång förvärvade ... styr dina steg mot det som lagts i ruiner ... hur länge, o Gud, skall fienden få smäda? ... Grip in, o Gud, hävda din rätt!” (Ps 74). ”Hur länge, Herre, skall

din vrede vara och din lidelse brinna som eld? ... Befria med din starka arm dem som är dömda att dö" (Ps 79). "Lyssna, Israels herde ... hur länge skall ditt folks böner mötas av rykande vrede? ... Vänd tillbaka ... Ta dig an denna vinstock" (Ps 80). "Du skall gripa in och förbarma dig över Sion ... Ja, stunden är inne" (Ps 102:13).

Det som underbygger denna bön i nöden är naturligtvis vissheten vi äger om den kärlek, ja, rentav av ömhet Kristus hyser för sin kyrka. Därför kan vi med en av dessa psalmer till och med tala till honom om kyrkan som om en duva: "lämna ej åt vilddjuren din turturduvas själ" (Ps 74:19). Att be för kyrkan är att be för Guds eget verk och för hans ära, ty kyrkan kommer från Kristus och Kristus är helt vänd mot henne. Därför säger vi i vår bön: "hjälp oss, du vår frälsnings Gud, för ditt namns äras skull!" (Ps 79:9).

Bönen för kyrkan är dock också full av glädje – det har den alltid skäl till att vara. Man säger: "alla dina trogna skall lova dig" (Ps 145:10), ty kyrkan får inte glömma sin verkliga kallelse, att lova Gud. Bönen för kyrkan får också en glädjefull klang när den nedkallar frid över Guds stad: "må frid råda inom dina murar, välgång i dina palats" (Ps 122:7). Den ger uttryck för kärlek till syskonskaran och kärlek till kyrkan: "för mina bröders och vänners skull vill jag önska dig frid. För Herren, vår Guds, hus skull vill jag söka ditt goda" (v 8-9).

När man ber för kyrkan i glädje eller sorg – och ofta är det båda på en gång – ber man alltid också i henne och med henne. Man ber tillsammans med den älskade brud som med Anden säger: "kom, Herre Jesus!" (Upp 22:17,20). Det är i detta ord hon sammanfattar allt hon är av Gud och för Gud, hela sin lovsång och hela sin bön, all sin visshet och allt sitt hopp. I det finns hela den

kärlek hon vill vara, för dem som äger nåden att bo inom henne liksom för dem som ännu inte har lärt känna Guds arvedel och arvingar.

Pierre-Yves Emmery